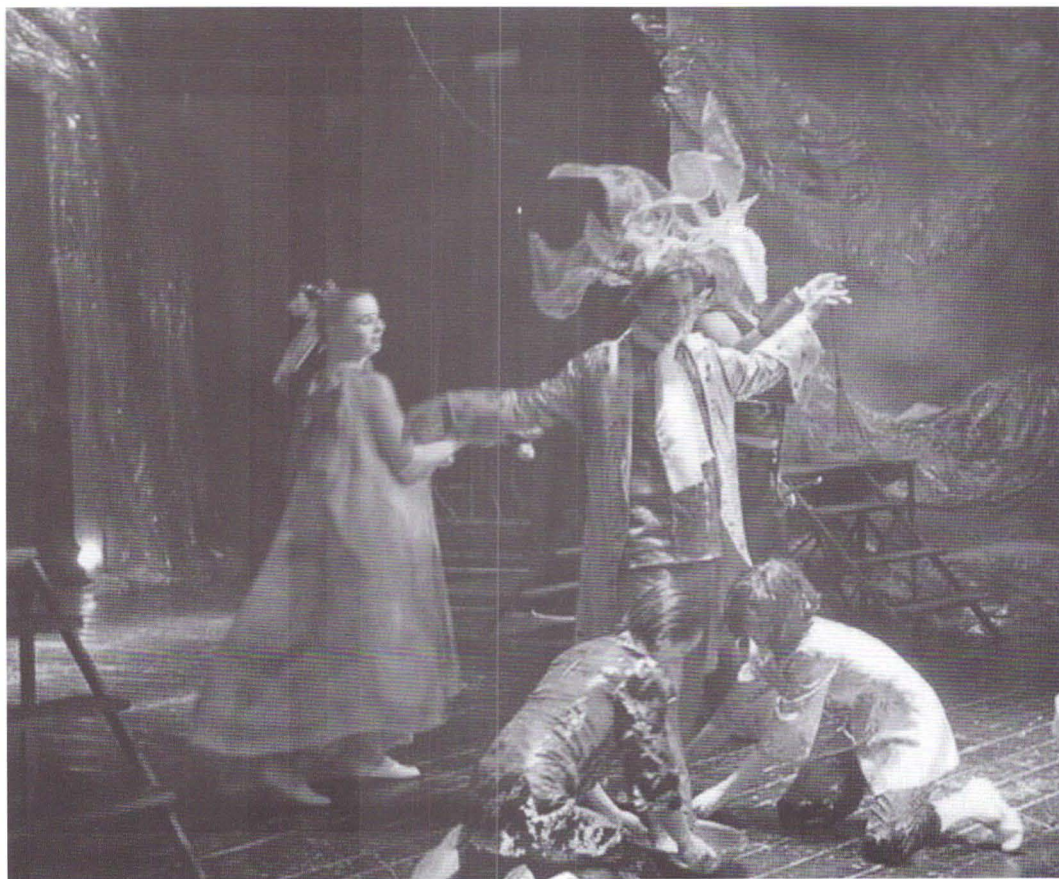

Mircea GHIȚULESCU

Târgoviște

*„Cabala bigoților” sau
căderea în dizgrație*

Teatrul „Tony Bulandra” din Târgoviște relansează **Cabala bigoților** de Mihail Bulgakov cu ajutorul regizorului Vadasz Laszlo (mai puțin cunoscut) și al scenografului Valentin Codoiu care creează un admirabil decor din folie de plastic și câteva costume în stilul „crazy”, cu accesorii bizare cam în felul Adrianei Grand. Ne gândim mai ales la costumul lui Ludovic cel Mare (Louis XIV), încălțat cu... ligheane cu apă pe care le deplasează două doamne de onoare din suita regală. Bizareriile nu se opresc aici: spadasinul d’Orsigny este îmbrăcat în piele neagră (Vitalie Ursu compune un killer un pic prea elaborat) iar actorul Zacharie Moirron trăiește, o vreme, într-un gramofon, ceea ce ne duce cu gândul la *Pâlnia lui Stamate* a lui Urmuz. Dar de unde gramofon în timpul lui Molière? Nu trăim, însă, pe vremea lui Molière, ci a lui Bulgakov. Celelate personaje sunt previzibile,

oarecum în stilul epocii. Fie din cauza costumului, fie a judecăților tăioase și juste, Sebastian Bălășoiu o scoate bine la capăt cu rolul Regelui Soare, deși nu are niciuna dintre însușirile personajului și asta o știe foarte bine și Vadasz, care a făcut o distribuție „de criză”, toți actorii din Târgoviște fiind prea tineri pentru rolurile pe care le joacă, inclusiv Liviu Cheloiu (Molière) și Irina Melnic (Madeleine Bejart). Excepție face Corneliu Jipa, foarte arhiepiscop în rolul Marchizului de Charron, Arhiepiscopul Parisului. Dintre cei ce se descurcă, să nu-i uităm pe Romul Moruțan (un fel de Mihai Bisericanu) care promite un bun viitor de intrigant în rolul lui Zacharie Moirron – actorul preferat, crescut și lansat de Molière care, în schimb, îi seduce nevasta – nici pe George Constantinescu (Jean-Jacques Boutton, valetul lui Molière), cu reacții comice prompte și bine controlate, sau pe Maria Nicola care joacă în travesti rolul Bufonului, de fapt compune un mic clown nostim și agitat. Nu e ușor de acoperit distribuția numeroasă din *Cabala bigoților* nici pentru un teatru mai mărișor. Chiar și așa comedia morții lui Molière scrisă de Bulgakov rămâne o amară reflexie asupra *căderii în dizgrație*, boală gravă, aproape mortală în regimurile totalitare de care a suferit Bulgakov însuși pe vremea lui Stalin. În cazul lui Molière, dizgrația este multiplă și atacurile vin de pe toate palierele existenței. Nu numai că regele îl alungă de la palat pentru „ateismul” manifestat în *Tartuffe*, dar se pare că soția sa, Armande Bejart, îl înșală cu actorul Moirron, dar îl și părăsește. În plus, se dovedește că Armande este fiica fostei sale soții, Madeleine, dacă nu cumva propria fiică. Ce rămâne după ce se consumă drama căderii în dizgrație este simbolul *actorului absolut* care moare pe scenă, simbol pe care îl reprezintă pentru totdeauna, dincolo de marea sa operă literară Jean-Baptiste Poquelin zis Molière. Atâta doar că farsa dizgrației continuă și după moarte pentru că marele actor se stinge jucând într-o piesă în care este vorba despre un bolnav imaginar.

Dincolo de cazul concret al premierei cu *Cabala bigoților*, directorul teatrului regizorul McRanin, fost și actual dandy rafinat și „decadent” face tot ce se poate să te simți bine în ambianța de un bun gust fără fisuri pe care a creat-o la teatrul din Târgoviște. Un spectacol estetic te așteaptă în orice colțișor de parcă organizarea spațiului ar fi specialitatea directorului. Așa și este, regia de teatru ține în mare măsură de arta ambientală. Iar opțiunea lui pentru Molière nu ne miră pentru că în anii 80, unul dintre primele sale spectacole realizate la Sibiu, înainte de emigrarea sa la Paris, era un excepțional *Burghez gentilom*. Este un răsfăț al simțurilor să intri în holul teatrului decorat cu antichități și, în așteptarea gongului, să ascuți Tommaso Albinoni *live*, cântat de muzicieni din Târgoviște. Sunt motive să credem că **BABEL FAST (Festivalul artelor spectacolului Târgoviște)** care va întruni câteva orașe „cu turn” din întreaga lume) lansat în seara premierei va avea același bun gust ca și interioarele teatrului care acum beneficiază și de o mică Sală Studio numită *Mihai Dimiu* ca un omagiu pentru regizorul, profesorul și promotorul teatrului târgoviștean. Sala s-a inaugurat cu discursuri în prezența unor iluștri actori de talia lui Radu Beligan, Maia Morgenstern, Ștefan Sileanu, care puteau participa la inaugurare cu creații specifice. Poate că vocea Maiei Morgenstern rostind *Chirița în voiaj* ar fi rămas întipărită în pereții sălii. A lui Radu Beligan s-a întipărit cu siguranță, pentru că ne-a vorbit despre vocile celebre impregnate în zidurile Comediei Franceze în discursul său rostit cu ocazia lansării volumului **Societari români la Comedia Franceză** de Anca Costa Foru, apărută la Fundația „Camil Petrescu”.